

Ύμνος εις την Ελευθερίαν

στίχοι: Διονύσιος Σολωμός
μελοποίηση: Νικόλαος Μάντζαρος

1.

Σε γνωρίζω από την κόψη
Του σπαθιού την τρομερή,
Σε γνωρίζω από την όψη
Που με βιά μετρά τη γη.

2.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
Των Ελλήνων τα ιερά,
Και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
Χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!

3.

Εκεί μέσα εκατοικούσες
Πικραμένη, εντροπαλή,
Κι ένα στόμα ακαρτερούσες,
Έλα πάλι, να σου πει.

4.

Άργειε νάλθη εκείνη η μέρα,
Και ήταν όλα σιωπηλά,
Γιατί τάσκιαζε η φοβέρα
Και τα πλάκωνε η σκλαβιά.

5.

Δυστυχής! Παρηγορία
Μόνη σου έμενε να λες
Περασμένα μεγαλεία
Και διηγώντας τα να κλαις.

6.

Και ακαρτέρει, και ακαρτέρει
Φιλελεύθερη λαλιά,
Ένα εκτύπαε τ' άλλο χέρι
Από την απελπισιά.

7.

Κί' έλεες: πότε, α! πότε βγάνω
Το κεφάλι από τς ερμιές;
Κι αποκρίνοντο από πάνω
Κλάψες, άλυσες, φωνές.

8.

Τότε εσήκωνες το βλέμμα
Μες στα κλάμματα θολό,
Και εις το ρούχο σου έσταζ' αίμα,
Πλήθος αίμα Ελληνικό.

9.

Με τα ρούχα αιματωμένα
Ξέρω ότι έβγαινες κρυφά
Να γυρεύης εις τα ξένα
Αλλα χέρια δυνατά.

10.

Μοναχή το δρόμο επήρες,
Εξανάλθες μοναχή
Δεν είν' εύκολες οι θύρες,
Εάν η χρεία τες κουρταλή.

11.

Άλλος σου έκλαψε εις τα στήθια,
Αλλ' ανάσασιν καμιά
Άλλος σου έταξε βοήθεια

Και σε γέλασε φρικτά.

12.

Άλλοι, οϊμέ! στη συμφορά σου
Οπού εχαίροντο πολύ,
Σύρε νάβρης τα παιδιά σου,
Σύρε ελέγαν οι σκληροί.

13.

Φεύγει οπίσω το ποδάρι
Και ολοκλήγορο πατεί
Ή την πέτρα ή το χορτάρι
Που τη δόξα σου ενθυμεί.

14.

Ταπεινότατη σου γέρνει
Η τρισάθλια κεφαλή,
Σαν πτωχού που θυροδέρνει
Κί είναι βάρος του η ζωή.

15.

Ναι αλλά τώρα αντιπαλεύει
Κάθε τέκνο σου με ορμή,
Που ακατάπαυστα γυρεύει
Ή τη νίκη ή τη θανή.

16.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
Των Ελλήνων τα ιερά,
Και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
Χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!

17.

Μόλις είδε την ορμή σου
Ο ουρανός, που για τς εχθρούς
Εις τη γη τη μητρική σου
Έτρεφ' άνθια και καρπούς.

18.

Εγαλήνευσε και εχύθη
Καταχθόνια μία βοή,
Και του Ρήγα σου απεκρίθη
Πολεμόκραχτη η φωνή.

19.

Όλοι οι τόποι σου σ' εκράξαν
Χαιρετώντας σε θερμά,
Και τα στόματα εφώναξαν
Όσα αισθάνετο η καρδιά.

20.

Εφώναξανε ως τ' αστέρια
Του Ιονίου και τα νησιά,
Και εσηκώσανε τα χέρια
Για να δείξουνε χαρά.

21.

Μ' όλον πούναι αλυσωμένο
Το καθένα τεχνικά,
Και εις το μέτωπο γραμμένο
Έχει: "Ψεύτρα Ελευθεριά".

22.

Γκαρδιακά χαροποιήθη
Και του Βάσιγκτον η γη,
Και τα σίδερα ενθυμήθη
Που την έδεναν και αυτή.

23.

Απ' τον πύργο του φωνάζει,
Σα να λήη σε χαιρετώ,
Και τη χήτη του τινάζει
Το Λεοντάρι το Ισπανό.

24.

Ελαφιάσθη της Αγγλίας
Το θηρίο, και σέρνει ευθύς
Κατά τ' άκρα της Ρουσίας
Τα μουγκρίσματα της οργής.

25.

Εις το κίνημά του δείχνει
Πως τα μέλη είν' δυνατά
Και στου Αιγαίου το κύμα ρίχνει
Μια σπιθόβολη ματιά.

26.

Σε ξανοίγει από τα νέφη
Και το μάτι του Αετού,
Που φτερά και νύχια θρέφει
Με τα σπλάχνα του Ιταλού.

27.

Και σ' εσέ καταγυρμένος,
Γιατί πάντα σε μισεί,
Έκρωζ' έκρωζε ο σκασμένος,
Να σε βλάβη, αν ημπορή.

28.

Άλλο εσύ δεν συλλογιέσαι
Πάρεξ που θα πρωτοπάς
Δεν μιλείς και δεν κουνιέσαι

Στες βροσιές οπού αγρικάς.

29.

Σαν τον βράχον οπού αφήνει
Κάθε ακάθαρο νερό
Εις τα πόδια του να χύνη
Ευκολόσβηστον αφρό.

30.

Οπού αφήνει ανεμοζάλη
Και χαλάζι και βροχή
Να του δέρνουν τη μεγάλη,
Την αιώνιαν κορυφή.

31.

Δυστυχιά του, ω δυστυχιά του,
Οποιανού θέλει βρεθεί
Στο μαχαίρι σου αποκάτου
Και σ' εκείνο αντισταθεί.

32.

Το θηρίο π' ανανογιέται,
Πως του λείπουν τα μικρά,
Περιορίζεται, πετιέται,
Αίμα ανθρώπινο διψά.

33.

Τρέχει, τρέχει όλα τα δάση,
Τα λαγκάδια, τα βουνά,
Κι όπου φθάση, όπου περάση,
Φρίκη, θάνατος, ερμιά.

34.

Ερμιά, θάνατος και φρίκη
Όπου επέρασες κι εσύ

Είφος έξω από τη θήκη
Πλέον ανδρείαν σου προξενεί.

35.

Ιδού εμπρός σου ο τοίχος στέκει
Της αθλίας Τριπολιτσάς
Τώρα τρόμου αστροπελέκι
Να της ρίψης πιθυμάς.

36.

Μεγαλόψυχο το μάτι
Δείχνει, πάντα οπώς νικεί,
Και ας είν' άρματα γεμάτη
Και πολέμιαν χλαλοή.

37.

Σου προβαίνουνε και τρίζουν
Για να ιδής πως είν' πολλά
Δεν ακούς που φοβερίζουν
Άνδρες μύριοι και παιδιά;

38.

Λίγα μάτια, λίγα στόματα
Θα σας μείνουνε ανοιχτά
Για να κλαύσετε τα σώματα
Που θε νάβρη η συμφορά.

39.

Κατεβαίνουνε, και ανάφτει
Του πολέμου αναλαμπή.
Το τουφέκι ανάβει, αστράφτει,
Λάμπει, κόφτει το σπαθί.

40.

Γιατί η μάχη εστάθη ολίγη;
Λίγα τα αίματα γιατί;
Τον εχθρό θωρώ να φύγη
Και στο κάστρο ν' ανεβή.

41.

Μέτρα... Είν' άπειροι οι φευγάτοι,
Οπού φεύγοντας δειλιούν
Τα λαβώματα στην πλάτη
Δέχοντ', ώστε ν' ανεβούν.

42.

Εκεί μέσα ακαρτερείτε
Την αφεύγατη φθορά
Να, σας φθάνει, αποκριθήτε
Στις νυκτός τη σκοτεινιά.

43.

Αποκρίνονται, και η μάχη
Έτσι αρχίζει, οπού μακριά
Από ράχη εκεί σε ράχη
Αντιβούιζε φοβερά.

44.

Ακούω κούφια τα τουφέκια,
Ακούω σμίξιμο σπαθιών,
Ακούω ξύλα, ακούω πελέκια,
Ακούω τρίξιμο δοντιών.

45.

Α! Τι νύκτα ήταν εκείνη
Που την τρέμει ο λογισμός;
Άλλος ύπνος δεν εγίνη
Πάρεξ θάνατου πικρός.

46.

Της σκηνής η ώρα, ο τόπος,
Οι κραυγές, η ταραχή,
Ο σκληρόψυχος ο τρόπος
Του πολέμου και οι καπνοί.

47.

Και οι βροντές, και το σκοτάδι,
Οπού αντίσκοφτε η φωτιά,
Επαράσταιναν τον άδη
Που ακαρτέρειε τα σκυλιά.

48.

Τ' ακαρτέρειε. Εφαίνοντ' ίσκιои
Αναρίθμητοι γυμνοί,
Κόρες, γέροντες, νεανίσκοι,
Βρέφη ακόμη εις το βυζί.

49.

Όλη μαύρη μυρμηγκιάζει,
Μαύρη η εντάφια συντροφιά,
Σαν το ρούχο οπού σκεπάζει
Τα κρεβάτια τα στερνά.

50.

Τόσοι, τόσοι ανταμωμένοι
Επετιούντο από τη γη,
Όσοι είν' άδικα σφαγμένοι
Από τούρκικην οργή.

51.

Τόσα πέφτουνε τα θέρι
σμένα αστάχια εις τους αγρούς

Σχεδόν όλα εκεία τα μέρη
Εσκεπάζοντο απ' αυτούς.

52.

Θαμποφέγει κανέν' άστρο,
Και αναδεύοντο μαζί,
Αναβαίνοντας το κάστρο
Με νεκρώσιμη σιωπή.

53.

Έτσι χάμου εις την πεδιάδα,
Μες στο δάσος το πυκνό,
Όταν στέλνη μίαν αχνάδα
Μισοφέγγαρο χλωμό.

54.

Εάν οι άνεμοι μες στ' άδεια
Τα κλαδιά μουγκοφυσούν,
Σειούνται, σειούνται τα μαυράδια,
Οπού οι κλώνοι αντικτυπούν.

55.

Με τα μάτια τους γυρεύουν
Όπου είν' αίματα πηχτά,
Και μες στ' αίματα χορεύουν
Με βρυχίσματα βραχνά,

56.

Και χορεύοντας μανίζουν
Εις τους Έλληνας κοντά,
Και τα στήθια τους εγγίζουν
Με τα χέρια τα ψυχρά.

57.

Εκείό το έγγισμα πηγαίνει
Βαθιά μες στα σωθικά,
Όθεν όλη η λύπη βγαίνει,
Και άκρα αισθάνονται ασπλαχνιά.

58.

Τότε αυξαίνει του πολέμου
Ο χορός τρομακτικά,
Σαν το σκόρπισμα του ανέμου
Στου πελάου τη μοναξιά.

59.

Κτυπούν όλοι απάνου κάτου
Κάθε κτύπημα που εβγή
Είναι κτύπημα θανάτου,
Χωρίς να δευτερωθεί.

60.

Κάθε σώμα ιδρώνει, ρέει
Λες και εκείθεν η ψυχή
Απ' το μίσος που την καίει
Πολεμάει να πεταχθή.

61.

Της καρδιάς κτυπίες βροντάνε
Μες στα στήθια τους αργά,
Και τα χέρια οπού χουμάνε
Περισσότερο είν' γοργά.

62.

Ουρανός γί' αυτούς δεν είναι,
Ουδέ πέλαγο, ουδέ γη
Γί' αυτούς όλους το παν είναι
Μαζωμένο αντάμα εκεί.

63.

Τόση η μάνητα και η ζάλη,
Που στοχάζεσαι, μη πως
Από μία μεριά και απ' άλλη
Δεν μείνη ένας ζωντανός.

64.

Κοίτα χέρια απελπισμένα
Πώς θερίζουνε ζωές!
Χάμου πέφτουνε κομμένα
Χέρια, πόδια, κεφαλές,

65.

Και παλάσκες και σπαθία
Με ολοσκόρπιστα μυαλά,
Και με ολόσχιστα κρανία
Σωθικά λαχταριστά.

66.

Προσοχή καμία δεν κάνει
Κανείς, όχι εις τη σφαγή
Πάνε πάντα εμπρός. Ω! Φθάνει,
Φθάνει, έως πότε οι σκοτωμοί;

67.

Ποίος αφήνει εκεί τον τόπο,
Πάρεξ όταν ξαπλωθή;
Δεν αισθάνονται τον κόπο
Και λες κι' είναι εις την αρχή.

68.

Ολιγόστευαν οι σκύλοι,
Και Αλλά εφώναζαν, Αλλά

Και των Χριστιανών τα χείλη
Φωτιά εφώναζαν, φωτιά.

69.

Λεονταρόψυχα εκτυπιούνται,
Πάντα εφώναζαν φωτιά,
Και οι μιαροί κατασκορπιούνται,
Πάντα σκούζοντας Αλλά.

70.

Παντού φόβος και τρομάρα
Και φωνές και στεναγμοί
Παντού κλάψα, παντού αντάρα,
Και παντού ξεψυχισμοί.

71.

Ήταν τόσοι! Πλέον το βόλι
Εις τ' αυτιά δεν του λαλεί.
Όλοι χάμου εκτίοντ' όλοι
Εις την τέταρτη αυγή.

72.

Σαν ποτάμι το αίμα εγίνη
Και κυλάει στη λαγκαδιά,
Και το αθώο χόρτο πίνει
Αίμα αντίς για τη δροσιά.

73.

Της αυγής δροσάτι αέρι,
Δεν φυσάς τώρα εσύ πλιό
Στων ψευδόπιστων το αστέρι
Φύσα, φύσα εις το ΣΤΑΥΡΟ.

74.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
Των Ελλήνων τα ιερά,
Και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
Χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!

75.

Της Κορίνθου ιδού και οι κάμποι
Δεν λάμπ' ήλιος μοναχά
Εις τους πλάτανους, δεν λάμπει
Εις τ' αμπέλια, εις τα νερά.

76.

Εις τον ήσυχον αιθέρα
Τώρα αθώα δεν αντηχεί
Τα λαλήματα η φλογέρα,
Τα βελάσματα το αρνί.

77.

Τρέχουν άρματα χιλιάδες
Σαν το κύμα εις το γιαλό
Αλλ' οι ανδρείοι παλληκαράδες
Δεν ψηφούν τον αριθμό.

78.

Ω τρακόσιοι! Σηκωθείτε
Και ξανάλθετε σ' εμάς
Τα παιδιά σας θέλ' ιδείτε
Πόσο μοιάζουνε με σας.

79.

Όλοι εκείνοι τα φοβούνται
Και με πάτημα τυφλό
Εις την Κόρινθο αποκλειούνται
Κί όλοι χάνονται απ' εδώ.

80.

Στέλνει ο άγγελος του ολέθρου
Πείναν και Θανατικό
Που με σχήμα ενός σκελέθρου
Περπατούν αντάμα οι δύο.

81.

Και πεσμένα εις τα χορτάρια
Απεθαίνανε παντού
Τα θλιμμένα απομεινάρια
Της φυγής και του χαμού.

82.

Κι εσύ αθάνατη, εσύ θεία,
Που ό,τι θέλεις ημπορείς,
Εις τον κάμπο, Ελευθερία,
Ματωμένη περπατείς.

83.

Στη σκιά χεροπιασμένες,
Στη σκιά βλέπω κι' εγώ
Κρινοδάκτυλες παρθένες
Οπού κάνουνε χορό.

84.

Στο χορό γλυκογυρίζουν
Ωραία μάτια ερωτικά,
Και εις την αύρα κυματίζουν
Μαύρα, ολόχρυσα μαλλιά.

85.

Η ψυχή μου αναγαλλιάζει
Πώς ο κόρφοσ καθεμιάς
Γλυκοβύζαστο ετοιμάζει

Γάλα ανδρείας και ελευθερίας.

86.

Μες στα χόρτα, τα λουλούδια,
Το ποτήρι δεν βαστώ
Φιλελεύθερα τραγούδια
Σαν τον Πίνδαρο εκφωνώ.

87.

Απ'τα κόκαλα βγαλμένη
Των Ελλήνων τα ιερά,
Και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
Χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!

88.

Πήγες εις το Μεσολόγγι
Την ημέρα του Χριστού,
Μέρα που άνθισαν οι λόγγοι
Για το τέκνο του Θεού.

89.

Σούλθε εμπρός λαμποκοπώντας
Η Θρησκεία μ' ένα σταυρό,
Και το δάκτυλο κινώντας
Οπού ανεί τον ουρανό.

90.

Σ' αυτό, εφώνησε, το χώμα
Στάσου ολόρθη, Ελευθεριά
Και φιλώντας σου στο στόμα
Μπαίνει μες στην εκκλησιά.

91.

Εις την τράπεζα σιμώνει
Και το σύγνεφο το αχνό

Γύρω γύρω της πυκνώνει
Που σκορπάει το θυμιατό.

92.

Αγρικάει την ψαλμωδία
Οπού εδίδαξεν αυτή
Βλέπει τη φωταγωγία
Στους Αγίους εμπρό χυτή.

93.

Ποιοι είν' αυτοί που πλησιάζουν
Με πολλή ποδοβολή,
Κί άρματ', άρματα ταράζουν;
Επετάχτηκες εσύ.

94.

Α! Το φως που σε στολίζει,
Σαν ηλίου φεγγοβολή,
Και μακρόθεν σπινθηρίζει,
Δεν είναι, όχι, από τη γη.

95.

Λάμπιν έχει όλη φλογώδη
Χείλος, μέτωπο, οφθαλμός
Φως το χέρι, φως το πόδι
Κί όλα γύρω σου είναι φως.

96.

Το σπαθί σου αντισηκώνεις,
Τρία πατήματα πατάς,
Σαν τον πύργο μεγαλώνεις,
Και εις το τέταρτο κτυπάς.

97.

Με φωνή που καταπείθει
Προχωρώντας ομιλείς
Σήμερ', άπιστοι, εγεννήθη
Ναι, του κόσμου ο Λυτρωτής.

98.

Αυτός λέγει... Αφοκρασθήτε:
Εγώ είμ' Άλφα, Ωμέγα εγώ
Πέστε, που θ' αποκρυφθήτε
Εσείς όλοι, αν οργισθώ;

99.

Φλόγα ακοίμητην σας βρέχω,
Που μ' αυτήν αν συγκριθή
Κείνη η κάτω οπού σας έχω
Σαν δροσιά θέλει βρεθή.

100.

Κατατρώγει, ωσάν τη σχίζα,
Τόπους άμετρα υψηλούς,
Χώρες, όρη από τη ρίζα,
Ζώα και δένδρα και θνητούς.

101.

Και το πάν το κατακαίει,
Και δεν σώζεται πνοή,
Πάρεξ του άνεμου που πνέει
Μες στη στάχτη τη λεπτή.

102.

Κάποιος ήθελε ερωτήσει:
Του θυμού του είσαι αδελφή;
Ποιός είν' άξιος να νικήσει,
Ή με σε να μετρηθεί;

103.

Η γη αισθάνεται την τόση
Του χεριού σου ανδραγαθιά,
Που όλην θέλει θανατώσει
Τη μισόχριστη σπορά.

104.

Την αισθάνονται, και αφρίζουν
Τα νερά, και τ' αγρικώ
Δυνατά να μουρμουρίζουν
Σαν να ρυάζετο θηριό.

105.

Κακορίζικοι, πού πάτε
Του Αχελώου μες στη ροή,
Κι επιδέξια πολεμάτε
Από την καταδρομή.

106.

Να αποφύγετε! Το κύμα
Έγινε όλο φουσκωτό
Εκεί ευρήκατε το μνήμα
Πριν να ευρήτε αφανισμό.

107.

Βλασφημάει, σκούζει, μουγκρίζει
Κάθε λάρυγγας εχθρού,
Και το ρεύμα γαργαρίζει
Τες βασφήμιες του θυμού.

108.

Σφαλερά τετραποδίζουν
Πλήθος άλογα, και ορθά

Τρομασμένα χλιμιτρίζουν
Και πατούν εις τα κορμιά.

109.

Ποίος στον σύντροφον απλώνει
Χέρι, ωσάν να βοηθηθή
Ποίος τη σάρκα του δαγκώνει
Όσο οπού να νεκρωθή.

110.

Κεφαλές απελπισμένες,
Με τα μάτια πεταχτά,
Κατά τ'άστρα σηκωμένες
Για την ύστερη φορά.

111.

Σβιέται -αυξάινοντας η πρώτη
Του Αχελώου νεροσυρμή-
Το χλιμίτρισμα, και οι κρότοι,
Και του ανθρώπου οι γογγυσμοί.

112.

Έτσι ν' άκουα να βουίξη
Τον βαθύν Ωκεανό,
Και στο κύμα του να πνίξη
Κάθε σπέρμα Αγαρηνό.

113.

Και εκεί πού 'ναι η Αγία Σοφία,
Μες στους λόφους τους επτά,
Όλα τ'άψυχα κορμιά
Βραχοσύντριφτα, γυμνά.

114.

Σωριασμένα να τα σπρώξη
Η κατάρα του Θεού,
Κι απ' εκεί να τα μαζώξη
Ο αδελφός του Φεγγαριού.

115.

Κάθε πέτρα μνήμα ας γένη,
Και η θρησκεία κι η Ελευθεριά
Μ' αργοπάτημα ας πηγαίνει
Μεταξύ τους, και ας μετρά.

116.

Ένα λείψανο ανεβαίνει
Τεντωτό, ❖❖ ιστομητό,
Κι' άλλο ξάφνου κατεβαίνει
Και δεν φαίνεται και πλιό.

117.

Και χειρότερα αγριεύει
Και φουσκώνει ο ποταμός
Πάντα πάντα περισσεύει
Πολυφλοίσβισμα και αφρός.

118.

Α! Γιατί δεν έχω τώρα
Τη φωνή του Μωυσή;
Μεγαλόφωνα, την ώρα
Οπού εσβηούντο οι μισητοί.

119.

Τον Θεόν ευχαριστούσε
Στου πελάου τη λύσσα εμπρός,
Και τα λόγια ηχολογούσε
Αναρίθμητος λαός.

120.

Ακλουθάει την αρμονία
Η αδελφή του Ααρών,
Η προφήτισσα Μαρία,
Μ' ένα τύμπανο τερπνόν.

121.

Και πηδούν όλες οι κόρες
Με τις αγάλες ανοικτές,
Τραγουδώντας, ανθοφόρες,
Με τα τύμπανα τερπνόν.

122.

Σε γνωρίζω από την κόψη
Του σπαθιού την τρομερή,
Σε γνωρίζω από την όψη
Που με βιά μετράει τη γη.

123.

Εις αυτήν, είν' ξανουσμένο,
Δεν νικιέσαι εσύ ποτέ
Όμως, όχι, δεν είν' ξένο
Και το πέλαγο για σε.

124.

Το στοιχείον αυτό ξαπλώνει
Κύματ' άπειρα εις τη γη,
Με τα οποία την περιζώνει,
Κί είναι εικόνα σου λαμπρή.

125.

Με βρυχίσματα σαλεύει
Που τρομάζει η ακοή
Κάθε ξύλο κινδυνεύει
Και λιμιώνα αναζητεί.

126.

Φαίνεται' έπειτα η γαλήνη
Και το λάμψιμο του ηλιού,
Και τα χρώματα αναδίνει
Του γλαυκότετου ουρανού.

127.

Δεν νικιέσαι, είν' ξακουσμένο,
Στην ξηρά εσύ ποτέ
Όμως, όχι, δεν είν' ξένο
Και το πέλαγο για σε.

128.

Περνούν άπειρα τα ξάρτια,
Και σαν λόγγος στριμωχτά
Τα τρεχούμενα κατάρτια,
Τα ολοφούσκωτα πανιά.

129.

Συ τες δύναμές σου σπρώχνεις,
Και αγκαλά δεν είν' πολλές,
Πολεμώντας, αλλά διώχνεις,
Αλλα παίρνεις, αλλά καις.

130.

Με επιθύμια να τηράζεις
Δύο μεγάλα σε θωρώ,
Και θανάσιμον τινάζεις
Εναντίον τους κεραυνό.

131.

Πιάνει, αυξάνει, κοκκινίζει,
Και σηκώνει μια βροντή,
Και το πέλαο χρωματίζει
Με αιματόχροη βαφή.

132.

Πνίγοντ' όλοι οι πολεμάρχοι
Και δεν μνέσκει ένα κορμί
Χάρου, σκιά του Πατριάρχη,
Που σ' επέταξαν εκεί.

133.

Εκρυφόσμιγαν οι φίλοι
Με τς εχθρούς τους τη Λαμπρή,
Και τους έτρεμαν τα χείλη
Δίνοντάς τα εις το φιλί.

134.

Κειές τες δάφνες που εσκορπίστε
Τώρα πλέον δεν τες πατεί,
Και το χέρι οπού εφιλήστε
Πλέον, α! Πλέον δεν ευλογεί.

135.

Όλοι κλαύστε. Αποθαμένος
Ο αρχηγός της Εκκλησιάς
Κλαύστε, κλαύστε κρεμασμένος
Ωσάν νάτανε φονιάς.

136.

Έχει ολάνοικτο το στόμα
Π' ώρες πρώτα είχε γευθή
Τ' Αγιον Αίμα, τ' Αγιον Σώμα
Λες πως θε να ξαναβγή.

137.

Η κατάρα που είχε αφήσει
Λίγο πριν να αδικηθεί
Εισ οποίον δεν πολεμήσει
Και ημπορεί να πολεμεί.

138.

Την ακούω, βροντάει, δεν παύει
Εισ το πέλαγο, εισ τη γη,
Και μουγκρίζοντας ανάβει
Την αιώνιαν αστραπή.

139.

Η καρδιά συχνοσπαράζει...
Πλην τι βλέπω; Σοβαρά
Να σωπάσω με προστάζει
Με το δάκτυλο η θεά.

140.

Κοιτάει γύρω εισ την Ευρώπη
Τρεις φορές μ' ανησυχιά
Προσηλώνεται κατόπι
Στην Ελλάδα, και αρχινά:

141.

Παλληκάρια μου! Οι πολέμιοι
Για σας όλοι είναι χαρά,
και το γόνα σας δεν τρέμει
Στους κινδύνους εμπροστά..

142.

Από εσάς απομακραίνει
Κάθε δύναμη εχθρική
Αλλά ανίκητη μια μένει
Που τες δάφνες σας μαδεί.

143.

Μία, που όταν ωσάν λύκοι
Ξαναρχόστενε ζεστοί,
Κουραμένοι από τη νίκη,
Αχ! Τον νουν σας τυραννεί.

144.

Η Διχόνοια που βαστάει
Ένα σκήπτρο η δολερή
Καθενός χαμογελάει,
Πάρ' το, λέγοντας, κι εσύ.

145.

Κειό το σκήπτρο που σας δείχνει
Έχει αλήθεια ωραία θωριά
Μην το πιάστε, γιατί ρίχνει
Εισέ δάκρυα θλιβερά.

146.

Από στόμα οπού φθονάει,
Παλληκάρια, ας μην 'πωθεί,
Πως το χέρι σας κτυπάει
Του αδελφού την κεφαλή.

147.

Μην ειπούν στο στοχασμό τους
Τα ξένα έθνη αληθινά:
Εάν μισούνται ανάμεσό τους
Δεν τους πρέπει ελευθεριά.

148.

Τέτοια αφήστενε φροντίδα
Όλο το αίμα οπού χυθεί
Για θρησκεία και για πατρίδα
Όμοιαν έχει την τιμή.

149.

Στο αίμα αυτό, που δεν πονείτε
Για πατρίδα, για θρησκεία,
Σας ορκίζω, αγκαλιασθείτε
Σαν αδέρφια γκαρδιακά..

150.

Πόσον λείπει, στοχασθείτε,
Πόσο ακόμη να παρθεί
Πάντα η νίκη, αν ενωθείτε,
Πάντα εσάς θ' ακολουθεί.

151.

Ω ακουσμένοι εις την ανδρεία!...
Καταστήστε ένα σταυρό,
Και φωνάξετε με μία:
Βασιλείς, κοιτάξτε εδώ.

152.

Το σημείον που προσκυνάτε
Είναι τούτο, και γί' αυτό
Ματωμένους μας κοιτάτε
Στον αγώνα το σκληρό.

153.

Ακατάπαυστα το βρίζουν
Τα σκυλιά και το πατούν
Και τα τέκνα του αφανίζουν
Και την πίστη αναγελούν.

154.

Εξ αιτίας του εσπάρθη, εχάθη
Αίμα αθώο χριστιανικό,
Που φωνάζει από τα βάθη
Της νυκτός: Να' κδικηθώ.

155.

Δεν ακούτε, εσείς εικόνες
Του Θεού, τέτοια φωνή;
Τώρα επέρασαν αιώνες
Και δεν έπαυσε στιγμή.

156.

Δεν ακούτε; Εις κάθε μέρος
Σαν του Αβέλ καταβοά
Δεν είν' φύσημα του αέρος
Που σφυρίζει εις τα μαλλιά.

157.

Τι θα κάμετε; Θ' αφήστε
Να αποκτήσωμεν εμείς
Λευθερίαν, ή θα την λύστε
Εξ αιτίας Πολιτικής;

158.

Τούτο αν ίσως μελετάτε,
Ιδού, εμπρός σας τον Σταυρό
Βασιλείς! Ελάτε, ελάτε..
Και κτυπήσετε και εδώ.